

A 1644/välfärd

Tekijä(t):
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 15-00112-1

Jäsenehdotus päihteiden väärinkäyttöä koskevasta paremmasta tiedosta ja hoidosta pohjoismaisen tutkimusverkoston avulla

Pohjoismailla on monia yhtäläisyyksiä väärinkäytön ja väärinkäyttömallien suhteen, mutta myös mitä tulee kansanterveystyöhön ja sosiaalisiin strategioihin huumeiden käytön kielteisten seurausten hillitsemiseksi ja käsittelemiseksi. Maiden välillä on myös monia eroja, esimerkiksi siinä, miten huumaussaineiden väärinkäyttöön reagoidaan ja millaisia hoitovaihtoehtoja on tarjolla.

Näiden erojen selvittäminen ja tutkiminen, mukaan lukien niiden vaikutukset huumeiden käyttöön ja ennaltaehkäisevän työn erot, voisivat auttaa ymmärtämään paremmin, millaiset strategiat ja toimenpiteet ovat ihanteellisia huumeiden käytön vahingollisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Tämä uusi jaettu tieto saatettaisiin kaikkien Pohjoismaiden käytettäväksi ja se vahvistaisi sekä Pohjoismaiden suhtautumista huumaussaineiden väärinkäyttöön että hoitutuloksia.

Pohjoismaille on yhteistä esimerkiksi tietämys siitä, että alkoholin kuluutukseen vaikuttaa hinta ja saavutettavuus. Pidämme huumaussaineriippuvuutta sairautena, johon yhteiskunnalla on velvollisuus antaa hoitoa. Meillä on yhteinen tieto siitä, että toimivaan päihdetyöhön tarvitaan sekä ennaltaehkäisevää työtä, toimenpiteitä vahingollisten vaikutusten vähentämiseksi että useita eri hoitomuotoja.

Erot hoitomenetelmien saatavuudessa ja tarjonnassa osoittavat kuitenkin yhä, että Pohjoismailla on parantamisen varaa. Lyhyesti sanottuna tarvitaan vankempi tietopohja.

Vaikka alkoholi ja alkoholiin liittyvät vauriot rasittavatkin terveydenhuoltoamme ja sosiaalista järjestelmäämme eniten, ovat opioidiriippuvuus ja siihen liittyvät vauriot erittäin suuri haaste useimmissa Pohjoismaissa. Opioideihin liittyvät, erityisesti yliannostusten aiheuttamat, kuolemantapaukset ovat merkittävä syy nuorten aikuisten ennenaikaisiin kuolemiin.

Yliannostusten aiheuttamia kuolemantapauksia on Pohjoismaissa paljon verrattuna muuhun Eurooppaan. Yliannostusten aiheuttamia kuolemia sekä muita huumausaineiden väärinkäyttöön liittyviä kuolemantapauksia esiintyy suhteellisen korkeassa iässä ja keski-ikä on noussut viime vuosina.

Koska opiaattien väärinkäyttömallit ja hoitomenetelmät vaihtelevat eri Pohjoismaissa, parempi tieto kyseisistä eroista ja niiden seurauksista antaisi meille mahdollisuuden optimoida panostuksemme. Pohjoismaille on yhteistä se, että yhä useammalle heroinin väärinkäyttäjälle annetaan korvaushoitona metadonia tai buprenorfiinia (subutex). Hoidon tavoitteena on edistää terveyttä ja sosiaalista toimintakykyä sekä vähentää kuolleisuutta estämällä väärinkäytön uusiutuminen. Hoito voi kestää useita vuosia, toisinaan lopun elämän. Tämän myötä meillä on yhä useampia ikääntyviä kyseisessä hoidossa. Todennäköisesti se on merkki hoidon vaikutuksesta, mutta samalla se tuo mukanaan haasteen antaa näille potilaille oikeaa hoitoa ja kannustaa heitä parantamaan terveyttään entisestään, jotta he voivat elää pitkään. Pohjoismaille on yhteistä myös reseptilääkkeiden lääkemääräyskäytäntöjen vaihtelu, korvaushoito mukaan luettuna. Siksi tarvitaan parempaa tietoa ja parempia strategioita, jotta voidaan kehittää hoitoa ja vähentää syntyneiden vaurioiden määrää.

Pohjoismaiden neuvoston hyvinvointivaliokunta järjesti helmikuussa 2015 Tukholmassa seminaarin, jossa islantilaiset, norjalaiset, ruotsalaiset, suomalaiset ja tanskalaiset tutkijat ja asiantuntijat keskustelivat mahdollisuuksista kehittää päihdehuollon alalla tapahtuvaa pohjoismaista yhteistyötä. Kokouksessa osoitettiin huumausaineiden väärinkäyttöä koskevan muodollisemman yhteistyön tarve ja pohjustettiin sitä.

Sen vuoksi ehdotamme väärinkäyttöä käsittelevän yhteispohjoismaisen kliinisen tutkimusverkoston rahoittamista lisätiedon ja paremman hoidon saamiseksi. Tarkoituksena on antaa päättäjille ja alan toimijoille uutta ja ajankohtaista tietoa, parantaa hoitomahdollisuuksia, luoda yhteinen tutkimusympäristö ja rakentaa tutkimuskapasiteettia kaikissa Pohjoismaissa. Norjalainen SERAF voisi toimia yhteispohjoismaisen tutkijaverkoston koordinaattorina. Tähän uuteen toimintaan, väärinkäyttöä koskevaan yhteispohjoismaiseen tutkijaverkostoon, tarvitaan pohjoismainen rahoitus.

Edellä esitetyn perusteella Pohjoismaiden neuvoston keskiryhmän edustajat ehdottavat, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- että se pyrkii lisäämään väärinkäyttöä koskevaa tietoa ja kehittämään hoitoa.
- että se tekee aloitteen väärinkäyttöä koskevan yhteispohjoismaisen kliinisen tutkimusverkoston perustamiseksi.

Tukholmassa 26. toukokuuta 2015

Anders Eriksson (ÅF)

André N. Skjelstad (V)

Arto Pirttilahti (kesk.)

Helgi Abrahamsen (sb)

Höskuldur Þórhallsson (F)

Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)

Lars Tysklind (FP)

Liv Holm Andersen (RV)

Ola Johansson (C)

Penilla Gunther (kd)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Róbert Marshall (BF)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1644/välfärd

Tekijä(t):
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 15-00112-1

Pohjoismaiden neuvosto

A 1644/välfärd

Tekijä(t):
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 15-00112-1